

Jan Broeks (49) is geboren in een arbeidersgezin in Hellendoorn en woont met Hilde (marketingassistente Konecursystemen) en Thijmen (16) in Bennekom. Dochter Myrna (19) is net gaan studeren in Maastricht.

Opleidingen: vwo; KMA Breda; cursus Stafdienst en studie Hogere Militaire Vorming Den Haag; UK Army Command & Staff Course

Carrière:

1981-1984: luitenantfuncties bij 103 Aanvullingsplaatsbataljon, Garderen en bij Groep Lichte Vliegtuigen, Koninklijke Luchtmacht, Soesterberg

1985: commandant (kapitein) Logistiek Peloton Unifil, Libanon

1985-1986: staf legerkorps Logistiek Commando, Apeldoorn

1986-1988: commandant 112 Gemengde Aanvullingsplaatscompagnie, Garderen

1989: stafofficier Logistieke Operaties, 1e Legerkorps, Garderen

1992-1993: stafofficier (majoor) Logistieke Operaties 1e Legerkorps, Apeldoorn

1995: docent Strategie Instituut Defensieopleidingen, Rijswijk

1996: hoofd (luitenant-kolonel) Conceptueel Logistiek Beleid, directie Materieel landmacht, Den Haag

1997: senior beleidsmedewerker Logistiek Beleid Landmachtstaf, Den Haag

1998-2000: bataljonscommandant Bevoorradings- en Transportbataljon, Garderen en Kosovo

2000-2001: stafofficier Planner Koninklijke Landmacht, Den Haag

2001-2003: hoofd (kolonel) Internationale Planningsaangelegenheden Koninklijke Landmacht, Den Haag

2003-2005: hoofd Algemeen Beleid, staf Landstrijdkrachten, Den Haag

2005-2007: hoofd Bestuursondersteuning, staf Commando Landstrijdkrachten, Utrecht

juni 2007-heden: commandant (generaal) Eerste Logistieke Brigade, Apeldoorn

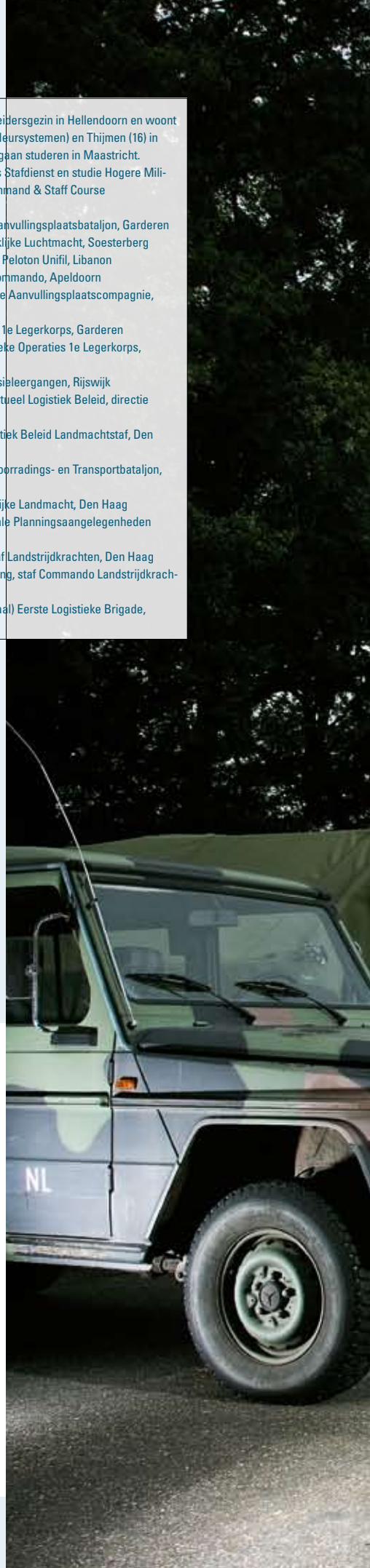
Het is midden augustus, Musharraf is net afgetreden. ‘Wat als we hierdoor binnenkort niet meer via Pakistan kunnen aanleveren?’, vraagt Jan Broeks zich af. Als commandant Eerste Logistieke Brigade in Apeldoorn is Broeks de hoogste logistieke baas van de landmacht. Zijn grootste taak ligt in de aan- en afvoer van materieel bestemd voor de Nederlandse missie in Uruzgan. Logistiek ten top: hoe bevoorraad je op een veilige wijze een onherbergzaam terrein in Afghanistan? Jan Broeks: ‘Voor ons géén just-in-time!’

Door Edith Kok

Jan Broeks, generaal Eerste Logistieke Brigade

‘Voor ons géén just-in-time!’

‘1 Logbrig’ is het jonge – 2005 – resultaat van diverse fusies binnen het leger. Sindsdien is deze ‘onzichtbare maar onmisbare’ brigade de grootste van de landmacht met ongeveer 4.500 werknemers. De Eerste Logistieke Brigade omvat twee bevoorradings- en transportbataljons, drie herstelcompagnieën en een geneeskundig bataljon. Ze zitten in ruim dertig kazernes verspreid over Nederland. Tot het werkterrein van 1 Logbrig behoort de logistieke ondersteuning van alle onderdelen van de landmacht en soms eenheden van luchtmacht, marine en marechaussee. Het bevoorraden van oefeningen in Duitsland behoort tot de vaste prik. Dat valt in het niet vergeleken met het werk voor en in Uruzgan. Jan Broeks noemt het zelfs de grootste en meest complexe missie op militair logistiek gebied sinds de Tweede Wereldoorlog. Van de 1.700 Nederlandse militairen die zich er op dit moment bevinden, komen circa 325 van 1 Logbrig.

Jan Broeks oogt direct als een ‘mensenman’ en gedurende het interview wordt dit gevoel alleen maar versterkt. Hij treedt graag naar buiten en dan vooral te midden van zijn manschappen.

Waarom ging je naar de KMA?

‘Vanwege het avontuurlijke karakter, het internationale aspect, de gezellige sfeer. Ik wou met mensen werken én leiding geven. Ik deed dat al bij de scouting en ander jongerenwerk en vond het fantastisch. Hoogdravende ambities over oorlog en vrede had ik niet. Naarmate ik in rangen groeide, sterkte mijn

PORTRET

Vervoer: ‘Privé rijd ik een Hyundai Tucson en voor het werk word ik gereden in een Audi A6. Een comfortabele wagen waarin ik prima kan werken. Belangrijk want op jaarbasis leggen we ruim 60.000 kilometer af. Er zijn ruim dertig kazernes verspreid over geheel Nederland en daarnaast zijn er altijd wel oefeningen gaande in Duitsland. In Afghanistan worden de troepen om de vier maanden afgelost en elke periode tracht ik zeker zes dagen in het gebied te zijn. Ik wil dan ‘s avonds vrij zodat ik er, net als in Nederland, overal naar binnen kan lopen om een praatje te maken. Tussen de soldaten hoor ik wat er echt gebeurt.’

Werk: ‘Ruim zeventig uur haal ik makkelijk. Er is namelijk altijd wel wat

Jan Broeks: ‘Ik mountainbike en fiets, ongeacht het seizoen, meestal naar en van mijn werk: 35 kilometer enkele reis.’

‘Ik zag mezelf niet als gevechtssoldaat, wel als ondersteunende organisator. Logistiek stelt anderen in staat om te functioneren’

gedachte dat je in het leger een bijdrage kunt leveren aan normen en waardebesef.’

Hm. Ik kom toevallig net uit Vietnam...

‘Daar was inderdaad de controle op het militaire apparaat onvoldoende en ook nu plaats ik vaak vraagtekens bij het optreden van Amerikanen. Ik heb echter eveneens ervaren dat we ons daarvan kunnen onderscheiden. Dat is vooral een mentaliteitskwestie. Vandaar ook de slogan: “Kan jij de landmacht aan?” Ik ken binnen ons leger echt geen mensen die kicken op geweld. Mijn eigen belangrijkste eis is dat als mensen in de spiegel kijken, ze moeten kunnen concluderen er alles aan te hebben gedaan om tot de beste oplossing te komen.’

Je koos al vroeg voor de logistiek.

‘Klopt, op de KMA, heel bewust. Ik zag mezelf niet als gevechtssoldaat, wel als ondersteunende organisator. Logistiek stelt anderen in staat om te functioneren. In het leger is dat letterlijk van levensbelang. Ik heb net een boek uit over Napoleons fatale veldtocht naar Moskou, geschreven door Adam Zamoyski. Eigenlijk was logistiek de sterkste kracht van Napoleon, maar in dit geval sloeg hij de plank dermate mis dat het leger er op sneuvelde. Wist je dat het bij de Britten aan het einde van de Eerste Golfoorlog ook kantje boord was? De tanks liepen op de laatste druppel diesel, maar de Britten werden gered doordat de gehele operatie eindigde.’

Uruzgan. Op 1 augustus zat de helft van de geplande vier jaar erop. Wat is de taak van 1 Logbrig? Zullen we beginnen bij de aanloop?

‘De voorraadcentra in Nederland vallen niet onder mijn verantwoordelijkheid maar ressorteren onder Den Haag. Gelukkig, want wij moeten ons focussen op operationele logistiek. De samenwerking verloopt in het algemeen goed. Ook het opzetten van een kamp zelf gaat buiten ons om, zoiets wordt gedaan door genietroepen. Wij komen gelijk achter de gevechtseenheden aan en zorgen dat de rest kan arriveren. Dat is een groot verschil met vroeger, toen de logistiek áchter de stellingen opereerde. Je spreekt van een geheel andere veiligheid en de nadruk ligt bij ons dan ook op het militaire aspect. Daarbinnen richten we ons op de logistiek. Bij het opbouwen van de eerste voorraden zit standaard een hygiënegroep die de preventieve gezondheidszorg voor rekening neemt. Vervolgens komt een groep “verwerfers” oftewel inkopers bekijken wat we ter plekke kunnen inkopen, denk bijvoorbeeld aan hout. Als derde groep zorgen de “verplaaters” rondom een vliegveld of haven voor bijvoorbeeld opslagfaciliteiten. Vaak gaat er een jurist mee voor de kleine lettertjes.’

Hoe verloopt de aanvoer vanuit Nederland?

‘Ongeacht de missie werken we volgens een vast concept. Dat wordt voortdurend bijgesteld. Zeker bij Irak en Afghanistan is de flexibiliteit toegenomen. Dat moest ook wel, omdat we er grotendeels afhankelijk zijn van vliegen. Allesoverheersend is die

aan de hand, zoals de aankomst van militairen vanuit Uruzgan, ’s avonds laat in het weekend. Als commandant wil ik er dan staan. Meestal is het fantastisch, een hal vol familie en zo, maar natuurlijk kan het vreselijk zijn. Het is echter mijn verantwoordelijkheid om er juist bij calamiteiten te zijn.’

Aantal e-mails: ‘Rond twintig tot dertig per dag, dus heel netjes. Dat komt omdat mijn staf heel veel afhandelt. In mijn vorige baan kreeg ik dagelijks gemiddeld 128 mailtjes, een drama.’

Kleding: ‘Vanwege de operationele eenheid dragen we hier altijd een gevechtspak, in Den Haag bij de beleidsvormende staf is dat een

groen pak. Thuis kies ik meestal een spijkerbroek met polo of overhemd.’

Hobby's: ‘In mijn jeugd voetbalde ik veel. Sport is sowieso zeer belangrijk voor me. Toen ik in Den Haag de hele dag achter het bureau moest zitten, begon ik met hardlopen tot aan marathons toe. Dat komt er niet meer van, maar ik blijf rennen. Ik mountainbike ook en fiets, ongeacht het seizoen, meestal naar en van mijn werk: 35 kilometer enkele reis. En in de vakantie gaan we al jaren naar dezelfde gezellige Bauernhof in Karinthië vanwaar we veel bergwandelen. Geweldig.’

Lezen: ‘Thuis de Gelderlander en

op mijn werk de Telegraaf, het AD en NRC. Ter ontspanning gaat mijn voorkeur uit naar spionagethrillers zoals die van Ludlum, maar in zo’n beetje de helft van de gevallen is een boek gerelateerd aan mijn werk. Zoals dat boek over Napoleon of laatst Shake Hands with the Devil, waarin de voormalige VN-commandant Roméo Dallaire de machteloosheid beschrijft tijdens de genocide in Rwanda. Hier speelt logistiek geen hoofdrol, maar het verhaal is zeer aangrijpend. De man heeft daarna overigens een tijd letterlijk in de goot gelegen, maar verricht zover ik weet nu ontwikkelingswerk in Rwanda. Of ik zo ontredder kan raken? Nee, want als logistiek draag je nooit de uiteindelijke

verantwoordelijkheid voor een operatie op dit niveau. Bovendien ben ik niet iemand die zich zoiets laat gebeuren.’

Muziek: ‘Ik luister doorgaans naar een allegaartje van pop maar houd ook wel van klassiek. Mijn voorkeuren? Bruce Springsteen onder andere en Joe Cocker.’

Politiek: ‘Ik kies meestal voor het CDA of de VVD. Vooral de leefbaarheid van Nederland gaat me aan het hart, met tolerantie en – inherent daaraan – respect als groot goed. Mijn mensen weten ook: als er misstanden plaatsvinden op het gebied van bijvoorbeeld ontgroening, gender of homoseksualiteit dan zit ik er bovenop.’

Werken in de logistiek
voor dit vliegtuig?

Dan ben je aan het goede adres. Wij zoeken voor het Logistiek Centrum Woensdrecht 3 **logistiek analisten** en een **logistiek coördinator**. Het LCW verzorgt het onderhoud en de logistiek voor verschillende vliegtuigtypes van de Koninklijke Luchtmacht. Het is jouw rol om analyses uit te voeren, met verbetervoorstellen te komen en deze te implementeren.

Het uiteindelijke doel: materieel gerede vliegtuigen. Heb je een HBO opleiding gevolgd? Heb je interesse in de combinatie van logistiek en techniek? Ben je gedreven, analytisch ingesteld en communicatief sterk? Kijk dan op www.gordian.nl voor een uitgebreid profiel. Kun je de uitdaging aan, mail dan je CV met motivatie naar s.vandijk@gordian.nl.

‘We kunnen in Uruzgan dertig dagen functioneren zonder aanvoer’ ◀

dunne logistieke lijn. We vervoeren ook wel per schip, vooral groot materieel. We varen naar Karachi (grootste [haven]stad in Pakistan, red.) en transporteren verder over de weg. Ook brandstof, die we van Pakistan betrekken. Dit vergt meer beveiliging dan vliegen. Daarnaast is die route de enige mogelijke landverbinding vanaf zee en zijn we bij het gebruik ervan totaal afhankelijk van politiek. Tijdens de Pakistaanse verkiezingen zat de grens met Afghanistan bijvoorbeeld een week dicht, zodat wij in Uruzgan over moesten op rantsoenering van brandstof. We kunnen er dertig dagen functioneren zonder aanvoer. Geen wonder dat we de ontwikkelingen in Pakistan nauwlettend volgen.’

En in het ergste geval? Vliegen?

‘Inderdaad en dat doen we sowieso zoveel mogelijk. Alleen beschikken onze grote bevoorradingsvliegtuigen niet over voldoende zelfbescherming. Daarom vliegen zij tot de Verenigde Arabische Emiraten, waarna Hercules gevechtsvliegtuigen het transport overnemen. Bij gerichte raketacties kunnen zij zich bijvoorbeeld beschermen door aluminium lamellen af te schieten. Die zijn heter dan het vliegtuig, zodat de raketten zich daarop richten. Wij vliegen op Kandahar Airfield. Dat ligt in het

mid-zuiden van Afghanistan en niet al te ver weg van Uruzgan. De landingsbaan is er groter dan die bij het kamp, bovendien is het er rustiger. We zitten er samen met Amerikanen, Australiërs, Canadezen, Britten, Singaporezen, Hongaren en Tsjechen en delen er magazijnen.’

Wat vervoeren jullie vooral?

‘Munitie, reserveonderdelen en water. Het eten hebben we deze keer uitbesteed aan Supreme Catering Services, een civiele firma. Een goede zet want ze zijn hartstikke goed, tot aan de pindakaas en hagelslag toe.’

Hoe verloopt jullie eigen werk?

‘De bevoorrading loopt goed, maar belangrijker: we zijn gelukkig nog steeds gevrijwaard van doden. Terwijl we toch wel eens zijn meegereden met een konvooi waar slachtoffers vielen. Daarnaast merk ik dat we, vooral sinds begin dit jaar, de voortgang boeken die ons voor ogen stond: het opbouwen van de Afghaanse samenleving. De huidige verlenging is dan ook noodzakelijk. Het gebied – qua oppervlak vergelijkbaar aan Nederland maar qua infrastructuur onvoorstelbaar minder – was in

het begin véél te groot voor onze beperkte troepen om geheel te beslaan. Zeker omdat er veel te weinig Afghaanse soldaten en agenten aanwezig waren om taken over te nemen.'

Houd je je al bezig met de terugtrekking?

'Voorlopig focussen we ons vooral op een ander aspect: zorgen dat het materieel het blijft doen. In Afghanistan is de aanslag daarop enorm. In hoeverre vervuult een luchtfilter van een auto in Nederland? We halen er in Afghanistan elke dag één tot anderhalve kilo zand en stof uit. Per auto wel te verstaan! Ook de veren gaan eraan, de gepantserde voertuigen zijn al snel een ton zwaarder dan normaal. Het verbruik van reservedelen is daarom

vrij groot, dat van munitie trouwens ook. Terugkomend op de vraag: we gaan er binnenkort inderdaad mee aan de slag. Volgens de huidige planning moeten we pas vóór 1 december 2010 weg zijn, maar met een complete terugtrekking zijn we veertig weken bezig. De minister kan daarom besluiten dat we een deel kunnen overdragen aan het Afghaanse leger, maar dat is nu nog niet bekend. Hetzelfde betreft een eventuele verlenging. Wij werken daarom continu met opties. Je kunt onzekerheid immers enkel opheffen met een alternatief plan.'

Heb je enig idee hoelang jezelf deze functie behoudt?

'Ik verwacht na 2010 wel weer in Den Haag te belanden, dus

'Ik vind het cruciaal om uitvoerders op beleidsfuncties te zetten en omgekeerd'

mocht Uruzgan worden verlengd, dan moet ik het stokje overdragen.'

Maar wil jij niet veel liever bij de manschappen zitten dan achter een bureau?

'Jawel, maar toch vind ik het cruciaal om uitvoerders op beleidsfuncties te zetten en omgekeerd. Bovendien hoort switchen een beetje bij mij. Bedenk dat het ministerie van Defensie wel de plek is waar het brood wordt gebakken. Zo werken we nu onder andere met het logistieke concept Fysieke Distributie, dat in een eerdere periode in Den Haag door mij is ontwikkeld.'

Je opereert nu rechtstreeks onder commandant van de landstrijdkrachten Bertholee en daarboven staat enkel nog commandant van alle strijdkrachten Van Uhm. Denk je dat jezelf nog hoger gaat?

'Natuurlijk zou ik best nog één stapje hoger willen, binnen de generaalsfunctie kun je extra sterren behalen, maar op de hoogste treden zou ik me te veel geleefd voelen.'

Andere vraag: in hoeverre houd je je bezig met logistieke theorieën?

'Nauwelijks, ik denk liever vanuit mijn boerenverstand en geloof daarnaast in samenwerking. Niet voor niets is kennissen het meervoud van kennis... Heel mooi daarbij is dat jongelui op de werkvloer vaak aangeven hoe dingen simpeler kunnen. Zo betaalden we goud voor ons afval in Duitsland, omdat de Duitsers dat op allerlei plaatsen moesten halen. Onze medewerkers gaven aan: "Als we er toch heenrijden met munitie, waarom nemen wij het afval dan niet mee terug naar een centrale plaats en scheiden dat ook nog eens?" De besparing blijkt enorm. Ook bedachten ze een systeem dat de procedureafwikkeling rondom het inleveren van hulzen vereenvoudigde van drie naar één uur.'

Voel je je niet opgelaten dat jij als baas niet met dergelijke maatregelen komt?

'Nee hoor. Ik bied mensen het platform om daarover van gedachten te wisselen. Mijn kracht ligt er vooral in dat ik benaderbaar ben, dat ik probeer om mensen maximale ruimte te geven en ze daarin vertrouwen geef.'

Hoe omschrijf je je zwakkere kant?

'Ik ben heel ongeduldig en heb soms te weinig aandacht voor de wat socialere kant van mensen. Gelukkig attendeert mijn secretaresse me er bijvoorbeeld op wanneer er verjaardagen zijn.'

Heb je in je functie de plank wel eens misgeslagen?

'Niet echt en dat lukt ook niet omdat het systeem voldoende waarborgen bevat. Het is onder andere gebaseerd op commandantenterugkoppelingen waarbij we elkaars werk qua intentie en opzet beoordelen. We doen dat geïsoleerd van elkaar zodat we blindstaren voorkomen.'

Wat zou je graag veranderd zien binnen jullie logistieke aanpak?

'We leveren nu aan ongeacht het gebruik. Ik wil van push naar pull. Dat als we waar ook één granaat gebruiken, dit doorklinkt in Nederland. Om dat te realiseren moeten we in ieder geval de automatisering verbeteren. Nu nog werken we met infosystemen die niet op elkaar zijn aangesloten, spaghetti dus. We zijn in voorbereiding om overal ERP-SAP in te voeren en hopelijk krijgen we daarmee rond 2013 doorlopende informatiegevens. Vél meer dan anderen zijn we ook dan afhankelijk van effectiviteit. Wij kunnen niet just-in-time werken, veiligheid gaat voor alles. Bedenk dat hierbij tevens de hoge graad van mobiliteit meespeelt. Wij zenden continu data door de ether en kampen daarbij met problemen rondom bandbreedte, een adequaat verbindingssysteem en beveiliging. Zodra je kabels hebt liggen is er geen probleem, anders wel. Ik noem bandbreedte voor ons zelfs het schaarsteartikel van de toekomst. Vanwege deze factoren zullen we uiteindelijk uitkomen bij een combinatie tussen push en pull. Je kunt er wel een theoretisch concept onder leggen, maar de praktijk leert anders.'

Terug naar Afghanistan. De totale operatie kostte tot nu toe 700 miljoen euro. In hoeverre heb je te maken met financiële restricties?

'Ik ben er überhaupt tijdens operaties nog niet mee geconfronteerd. We werken volgens afgesproken leveringen. Willen we meer, en dat komt geregeld voor, dan moeten we dat natuurlijk wel onderbouwen.'

En in hoeverre word je geconfronteerd met bureaucratie?

'Gevechtsonderdelen hoeven we gelukkig niet Europees aan te besteden maar andere producten wel. Dat levert wel degelijk beperkingen op qua beleving. Daarnaast hebben we te maken met diplomatieke besognes. Zo moeten we elke vlucht boven Iran aanvragen. Dit besteden we uit aan diplomaten.'

Ten slotte jullie eigen mensen. Het blijven toch logistici die onder extreme situaties werken. Hoe begeleiden jullie dat?

'Dat behoort zelfs tot de belangrijkste taken. Zeker drie maanden vóór uitzending begint een intensieve training. Ze leren hoe het logistieke systeem in elkaar zit, maar kijken eveneens naar de Afghaanse cultuur en de gebruiken. Verder herhalen we alle lessen militaire vaardigheden en oefenen tevens extremiteiten zoals hoe je twaalf liter water per dag drinkt! Daarnaast ligt er een grote taak in het begeleiden van mensen die terugkeren. Ze missen hier de verantwoordelijkheid en de teamgeest. De kracht daarvan moet je niet onderschatten. Mijn officieren staren zich wel eens blind op wat je in het bedrijfsleven kunt verdienen. De salariëring is vaak beter, dat klopt. Tevens is het een feit dat defensie tegenwoordig veel afkijkt van het bedrijfsleven, terwijl we in logistiek opzicht vroeger juist voorop liepen. Maar de kameraadschap, de uitdagingen, het pionieren... Daar kan in mijn ogen toch niets tegenop.'